

PROPRIETAR—DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foile înscrise în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Porunca

Dumineca viitoare, pe treptele altarelor te va întâmpina Domnul, și-ți va rosti din nou, mai cald, mai ferm și mai apăsător decât altădată, porunca cea mare și atotcuprinzătoare, porunca Lui, în care este închisă legea ființei și toată taina universului: Să iubești... Pe Dumnezeu și toată lumea lui; neamul, oamenii toți, bogați și săraci, de orice rasă și clasă; mai mult și mai deplin: să iubești și pe vrăjmașii voștri...

Veți avea, poate, o tresărire amară. Iubire? Astăzi? Dar suntem în războiu și vrem să biruim. Trebuie deci să isbim fără milă, să să ucidem cu spor, să întindem curse, să înșelăm pe dușman, să ațâțăm împotriva lui toate energiile și toată violența. Acum e ceasul marilor uri și al forței sălbatice. Iubire, bunătațe, milă... sunt calmante care paralizază energiile, slăbesc brațele încheștate pe armă.

Spectacolul e fioros, desigur. Totuși și această grozăvie fără seamăn, care se cheamă războiu, nu este decât o apologie a iubirii. Este doar evident și neîndoios, că lumea noastră moare din lipsă de iubire; se distruge în focul teribilei nebunii din pricina urilor cultivate sistematic și fără frâu. — Totuși chiar în vârtejurile acestui infern, iubirea se încunună cu apoteoze rare. Toate faptele de eroism adevărat răsar nu din ura față de dușman, ci din iubirea de neam și țară. Și nimic mai sublim decât soldatul care, cu riscul propriei vieți, duce în spate pe adversarul rănit la cel dintâiu post de ajutor medical... Iar mâine, dacă o fi să se nască din atâta nebunie și atâta jertfă măreață o lume nouă, apoi ea nu va putea fi bună decât clădită pe iubire.

Dar nu te lăsa furat de aceste perspective mari și minunate. Mântuitorul nu vorbește, vag și general, lumii... Ci ție. Orice ar fi, orice s'ar întâmpla în jurul tău, oricari ar fi directivele și propaganda: tu să iubești pe toți, așa cum cere legea. — Și să nu crezi că ți se cere un sentimentalism dulceag și plângăreț. Nu. Ci fapta, concretă și caldă. Nu față de toată lumea; ci pentru cel dintâiu frate care-ți iasă în cale necăjit, pentru cel lăsat la marginea drumului de atâția tâlhari ai necazului și durerii ce pândesc viața omului.

Iată măsura precisă: cum ai vrea să-ți faci ție oamenii, dacă... Dacă ai fi sărac ori bolnav; dacă ai fi pe front și familia acasă chinuită de griji; dacă ți-al fi pierdut pe cel mai drag al tău; dacă ai fi în spital, cu răni sângerânde și cu perspectiva neagră de invalid... Cum ai vrea să fie alții față de tine și față de ai tăi? — Mergi, fă asemenea!

Blăstămul Poetului

Considerații în legătură cu o păcătoșenie și păgubitoare și degradantă de GRIGORE DASCALU

Par păgâne imprecățiile din „Doina” lui Eminescu: „Cine-a îndrăgit străinii...” Trebuie înțeleasă însă sensibilitatea lui de suflet din sufletul neamului său pângărit de „bulgăroi cu ceafa lată, grecotei cu nas subțire”, evrei disolvanți de energii morale și naționale și alte elemente distrugătoare de sănătate și frumseță a etern-admirabilului fond românesc, și atunci o să apară în lumină nouă și revolta acestui neasemuit gânditor.

Ca toate intuițiile geniale, și cea prinsă în accentele „Doinei” — „cea mai categorică evanghelie politică a românismului”, cum a caracterizat-o Goga — e actuală și azi; ca pe vremea când o așternea pe hârtie Eminescu. Ne înabușă străinii. Și, ceace e și mai tragic: nu reacționăm împotriva acestui fapt. Bântuie, de o vreme încoace, pe meleagurile române, un spirit de-o slugărniceie desigură și exasperantă. Imprejurarea că se aruncă bolovani și noroiu stilistic cu nemiluita în capul celor decretați oficial dușmani, nu schimbă situația. Mâne, de se va decreta de sus altfel, se va purcede exact așa cu cei proslăviți astăzi. — Ca să se vadească și mai bine acelaș duh de slugărniceie ce nu se desminte. Și care nu scapă observatorului cât de cât inteligent, trezind doar scârbă și dispreț față de acrobații ce se pretează la un astfel de joc respingător, în credința că-s inteligenți și se pricep de minune să facă pe diplomații subțiri și „șmecheri.”

Toți aceștia uită că notele stăpânitoare ale adevăratului suflet românesc au fost în toată vremea sinceritatea și demnitatea, răzimate pe o cuminenie firească, moștenită dela străbuni străvechi și străbătută de seninătate suprafirească, evanghelică. Românul nu-i nici barbar, nici lichea. Nu privește de sus pe străin și nu se repede la el numai pentru că-i străin. Dar nici nu se căciulește în fața lui, așteptând, smirna, cuvinte de înțelepciune nemaiauzită, ori ordine, din gura lui. El dă fiecăruia ce-i al lui. Și nimic mai mult. Ori și dacă arată față de cineva semne de cinste deosebită, asta o face fără să se înjosească pe sine, ori pe ai săi. Inochentie Mișu nu s'a declarat sluga plecată a nimănuia, gata să execute porunci cari ar fi lovit în dreptul și demnitatea obiditului său neam, oricât de înalte ar fi fost locurile dela cari porniau atari porunci. Și atât el, cât și urmașii săi, s'au simțit umiliți și nu mândri de „luminile” teologului străin ce le fusese infipt în coaste.

Xenofobia e defect, nu calitate. Dar tot defect și nu calitate e și admirația slugărniceă a străinului. Oricine ar fi el. Și e deadreptul greșos de înjositor să faci pe detractorul alor tăi în fața străinului, ca să apeși pe cineva și să te saltezi pe tine. Care păcătoșenie nu-i numai a unor tipuri mirenești, ci, din nefericire, și a unor bisericani uitați de sine. Ori mai bine zis: Criminal de îngrijiiți de sine în primul rând, și apoi, eventual, de cei pe cari cred că, servindu-i într'un anumit fel, tot pe sine înșiși se servesc. Căci sicofanții niciodată nu au „lucrat”, nici nu vor lucra desinteresat.

Metoda nici nu-i cine știe, cât de anevoioasă la omul lipsit de obraz și de veritabilă echitate morală: Se prezintă la străinul care „putere are”; își ia aere de mucenic necunoscut al idealurilor sfinte ale Bisericii din care și el face parte și pe care ar vrea s'o vadă fără pete și fără sbărcituri, cum e cea a celui în fața căruia se află dânsul cu ponosul, numai fiindcă nu-l mai lasă conștiința să tacă. Pe cum a tăcut până acum, spre cea mai mare durere a sa, tănuită atâta vreme în adâncurile sufletului. De astă dată însă rupe cu tăcerea, pentru că a avut atâtea remușcări. Mai ales c'a prins de veste că-i vorba s'ajungă la loc de frunte, ba chiar la cărmă, în biata noastră Biserică, un anumit care pentru orice ar fi bun, numai pentru conducere în Biserică lui Hristos nu, unde trebuie spirit de jertfă, pietate impunătoare, conduită inexceptionabilă, trecut luminos, prezent promițător de și mai mult: sfânt în toată puterea cuvântului. Când colo, persoana din chestie, n'are nimic din toate acestea. Dimpotrivă: chiar el (sicofantul) știe asta, și asta, și asta. Multe nici nu le mai spune...

Străinul, străin fiind, ce-i pasă lui de adevărul cât se află în spusele pe cari le ascultă? Poate c'a mai auzit și dela alții vorbe la fel despre alții, eventual tocmai despre cel „prezentat” acum. Care însă nu va ști niciodată ce i-s'a pus în cărcă la „locul competent”, odată ce aci nu se respectă principiul: „Audiatur et altera pars” din motive îndreptățite cu fel de fel de axiome specioase, bune să acopere forul recipient. Judecata lui însă, oricât de strămbă i-ar fi procedura, rămâne: Pentru neamurile nobile ar fi o rușine asemenea specimene, delatorii fiind expresii ale degenerării și ticăloșiei, și cu atât mai scârboși, cu cât se ascund sub masca evlaviei, când de fapt sunt mânași de vanitate, ranchiună ori interes negustorește calculat.

Fauna aceasta fatală să-și aibă, oare, reprezentanții și în rândurile noastre ecleziastice? Să nu mai fie! Căci oriunde se arată, e o apariție morbidă și pricinuește dezastre. Cultivă falșitatea și promovează găunoșia pretențioasă. În același timp împinge, pe cât poate, pe linie moartă, adevăratele valori, cari se rușinează de proptele. Mai cu seamă când acestea sunt străine, înfumurate și cu prejudeții față de tot ce nu-i lumea lor. „gloire“-ul lor, „grandezza“ lor. — Tot lucruri care scapă nevoiașilor de tărăie-briu cari, improșcând frați în Hristos de-un sânge, de-o limbă și de-o lege, improșcă totodată și neamul din care fac parte, Biserica prin care s'au ridicat și ei, dar dela care n'au fost în stare să învețe și ce-i demnitatea, deși pildele mărețe n'au lipsit, și provoacă dispreț în inima străinului față de tot ce-i românesc, pe lângă toate laudele mieroase și convenționale, recitate după clișee învățate de-a rostul.

Numai sângele apă nu se face. Incolo: străinu-i tot străin. Și nu poți merge nici cu respectul față de el până la idolatrie, nici cu încrederea până la nebunie, fără să nu ai de ce să te căiești apoi amaric. Trecutul mai îndepărtat și mai apropiat, național și bisericesc, e mărturie. Și ar fi vremea să învățăm odată minte barem din pățania proprie, dacă altfel nu ne ajută glagoria și bunul simț. Iar pe zarafii ce nu se sinchiesc de nime și de nimic, ajungă-i osânda pe care o merită cu vârf și indesat pentru păcătoșenia lor roditoare de pagube de tot soiul și de bicisnicie!

După trei luni de luptă. Președintele ad-interim al Consiliului de miniștri, d. *Mihal Antonescu*, a rostit la posturile noastre de radio, un înălțător discurs din prilejul împlinirii alor trei luni de luptă cu dușmanul Crucii lui Hristos și a Neamului nostru. — Reținem celea ce urmează:

[...] „Poporul român nu-și putea pierde instinctul de viață și crezurile în potecile intortochiate ale vorbelor abstracte, atunci când

ducea în spatele său fraged povara istovitoare a năvalei rusești.

De veacuri el a cinstit Biserica și Patria, familia și proprietatea.

De veacuri el a fost aici în arcul Carpaților o insulă latină care a respectat cu modestie bătrânele tradiții creștine ale Europei.

Și de două mii de ani stă strajă în arcul Carpaților și la Marea Neagră, apărându-și gloria împotriva oricui și întotdeauna împotriva năvălitorilor și necredincioșilor.

Urmând vechile crezuri, dela Decebal la Legiunile Romei antice, dela Ștefan Vodă la Mihai Viteazul și Șerban Cantacuzino, dela Carol I, la Mihai I, Mareșalul Antonescu ne-a alăturat războiul pornit de Germania în numele civilizației pentru salvarea și unitatea Europei și pentru propria noastră salvare.

Mai de vreme sau mai târziu toți se vor alătura acestei lupte, cu mândria de oameni și de Europeni.

Altfel, Europa nu va mai fi.

De aceea, cel dintău popas de luptă, după trei luni de războiu, să-l întâmpinăm cu fruntea sus fiindcă ne-am făcut datoria în fața istoriei și a vieții, a lui Dumnezeu și a Patriei.

Noi am mers pe drumul izbăvitor al istoriei noastre.

Români, în aceste ceasuri pe plaiurile Moldovei, ale Voevoșilor de altă dată și dincolo de aceste plaiuri, luptă ostașii Țării.

Armata care ne-a dat onoarea, armata care ne-a împlinit gloria; ea luptă pentru a-i putea stăpâni marginile, pentru a prăbuși năvălitorii, pentru a ne asigura liniștea și credința.

Armatei noastre viteze, ei îi închinăm sărbătoarea aceasta. — Pentru lupta ei, pentru jertfa ei.

Ne-a împlinit drepturile fără târguri, fără pradă.

Fiindcă Neamul Românesc nu cotropește drepturile și nu cântărește pământuri, ci moare în cucerirea lor, în stăpânirea lor.

Azi se plămădește în vâltoarele sângelui, soartă de veacuri lumii și nouă. — Să fim trezi, să fim încrezători, să fim Români.

După cum în viață aceia cari au o țință sunt făcuți să conducă pe cei care n'au nici una, Neamul care știe să-și ridice din prăbușire catapeteasma de drepturi și credință, așa cum au făcut-o în popas de un an și în popas de luptă de trei luni. Neamul acesta e făcut să se înalțe pe crestele istoriei.

Cu Dumnezeu înainte, Români, pentru drepturi, pentru pământuri și pentru Cruce, până când vom împlini porunca Voevoșilor și chemarea veacurilor ce vor să vină.

Ateismul comunist

Pagină tristă și rușinoasă se va intitula în Istorie, evoluția religioasă din iadul comunist. Cele mai sălbatice și mârșave mijloace s'au întrebuintat pentru a sdruncina și prăbuși ceea ce a clădit creștinismul, deși în rățacirea schismei. Măreața istorie religioasă s'a transformat în prigoană necruțătoare și fără semne de imblânzire. În locul lăcașurilor de închinare s'au înălțat de arta materialistă monumente lui Anticrist. Mormântul cu cadavrul mumificat al lui Lenin — cel mai criminal ateu, — a devenit centru de pelerinaj pentru poporul înșelat în buna-i credință. Într'adevăr, straniu fenomen de descreerare și grozavă rățacire mintală pentru sufletele înlănțuite în sclăvia ateismului distrugător. Câteva informații recente după *La civiltà cattolica din 2 August 1941* le socotim de interes deosebit în aceste clipe ale războiului sfânt.

Persecuția religioasă din Rusia, exprimată mai puțin brutal „agitație antireligioasă“, nu trebuie să înșele pe nimeni. Statul deși democrat s'a declarat categoric și formal ateu și prigonitor. Principiul lui Lenin rămâne acelaș: „orice idee religioasă e rățacire... Marxismul trebuie să fie materialist, adică dușman al religiei nu în abstract și pe plan teoretic prin propagandă intensă, ci în concret

FOIȚA „UNIRII“

NU TE PUTEM UITA, NU TE PUTEM VINDE...

*Dragă ești inimii noastre, Transilvanie...
Numele tău și gândul și ochii ni-i aprinde;
Nu te putem uita, nu te putem vinde.
Nu te putem face danie,*

*Oamenii stepii mergă aiurea să colinde
După înșelăciuni, după prădanie.
Ne ești lipită de suflet, Transilvanie,
Nu te putem uita, nu te putem vinde.*

*Destinul tău și pe-al nostru îl cuprinde,
Cu-aceiași izbăvire sau cu-aceiași pierzanie.
Încă o mie de ani, Transilvanie,
Nu te putem uita, nu te putem vinde.*

*Moartea de ne-ar fi împărășanie,
Iadul pe pământ de s'ar întide,
Nu te putem uita, nu te putem vinde,
Trup din trupul nostru, Transilvanie.*

(Dacia)

N. I. Herescu

P a x

de Sabin G. Truția

Soldatul se târi greoiu spre părăiașul ce-și strecura apa cristalină printre stâncile năpădite cu mușchi și, plecându-și capul în unda șopotitoare, bău prelung, cu sete. Încercă să se ridice, dar nu reuși. Efortul acesta îi pricinui dureri atroce. Se 'ntoarse pe spate și, apăsându-și mâna pe rana sângerândă din coastă, rămase cu privirea pierdută în gol...

În răstimpuri se auzeau răbufnirurile prelungi ale tunurilor și țâcănitul sec al mitralierelor cari băteau în depărtare, apoi tăcerea se lasă iarăși peste întinderi.

Rănitul își privi îngândurat mâna însângerată și buzele i-se mișcară în tremur:

— Nu mai vin... nu mai vin...

Vru să strige, dar glasul i-se înecă într'un geamăt dureros. Rupse cu degetele tremurătoare un firicel de iarbă, apoi închise pleoapele încet. În singurătatea grea, apăsătoare, gândurile îl năpădiră ca un roi de găze înțepătoare....

Alfons Carmento era descendentul unei vechi familii de „toreadori“ din Madrid. În anul când generalul Franco începuse ostilitățile, Alfons fu recrutat în armata republicană și detașat la un regiment de cavalerie, în care tatăl său servea ca plutonier. Luptase fără

întrerupere, dar norocul îl favoriză. Din încăierările în cari regimentul rămase decimat, el scăpă în totdeauna teafăr. Cu ocazia unui atac contra trupelor naționaliste cari înaintau spre Bilbao, tatăl său fu rănit de moarte. În ultimele clipe ale vieții, bătrânul oștean își ridica privirea spre tânărul care plângea cu suspine și șopti:

— Nu plânge, Alfons. Candela vieții mele e gata să se stingă. Dar n'am ce să regret, căci în sufletul meu am rămas adânc creștin și catolic. Știi foarte bine, că am încercat în deosebite rânduri să trecem în armata naționalistă. Nu ne-a reușit însă, fiindcă... — oftă adânc — am fost mereu supraveghiați. Eu mor. Tu însă, dacă vei mai avea zile de trăit, fă tot posibilul să treci în armata generalului Franco. E păcat să servești în rândurile acestora cari sunt dușmanii lui Isus. O vei face asta?

— Da, tată, am să trec cât mai curând posibil.

— Dumnezeu să-ți ajute! De-acum pot să mor liniștit. Și nu uita, copilul meu, că ai o mamă și doi frațiori. Ei rămân de-acum în grija ta...

Curând după moartea tatălui său, Alfons fu înaintat la gradul de sergent și repartizat la un serviciu sedentar. Avansarea nu-l încânta de loc. Iar faptul că fusese luat din front, îi pricinui o adâncă mâhnire. De-acum nu mai avea posibilitatea să-și împlinească

In Manifestul lui Lenin credința este declarată o afacere privată, iar art. 13 din Statutul Partidului afirmă lămurit: „lupta anti-bosnoasă este o datorie a Partidului în interesul general al proletariatului“. Urmarea acestui statut a fost martirajul sângeros al bisericilor ruse începând cu a. 1917.

Cu atitudine oficială a statutului ateu de acord dictatorul-democrat, *țovarășul* Stalin. Teza sa este cunoscută: „toate religiile sunt intrare rațiunii... Obscuratismului religios despre lume să opunem ideea materialistă despre viață și univers. Compendiul Istoriei Partidului Comunist, reținut ca text de propagandă anti-religioasă, a fost scris sub îndrumarea și colaborarea directă a lui Stalin. (An-Religiosnic, n. 10—11 a. 1904.

Opera de sistematică distrugere a creștinismului prin legiuiri sălbatice, măsuri administrative severe și subvenții bănești este încredințată Statului și Partidului. Legile criminale de dărâmare și închidere a bisericilor, strângerea cultului la minimum posibil, deprimirea clerului zelos, citare în fața tribunalelor și deportare n'au fost abrogate. Lesălașia școlastică și educația se face în spirit ateu. O persoană scăpată în împrejurări dramatice de furia bolșevică povestește cum copiliștii de șase ani repeta mecanic „Boga nu există, Boga niet: Dumnezeu nu există, Dumnezeu nu există“. Era lecția învățată în ziua aceea la școală. Sume fantastice de bani și mesaje sunt la dispoziția propagandiștilor și ai atelor militanți, declamatorilor blasfemi, vremece populația trăiește în chinuitoare pierdere. Numai Sindicatele sovietice au cheltuit în 1939, mai mult de 22 milioane ruble, pe cei fără Dumnezeu declară fără nerușinare: „Toate condițiile favorabile succesului sunt în mâinile noastre; partidul și stăruie oferă zilnic ajutoare și sprijin“ (Bezbojnik, 21—V—1940).

Ura nepotolită împotriva lui Dumnezeu pare că nu e motivul adecuat în stare să împiedice îndârjirea sângeroasă de 24 ani, ce a triumfat încă definitiv. Fanatismul și idea-

lismul sovietic nu este așa de încăpăținat ideilor. Dar chiar admitând fondul filosofic absurd al ateismului, cauzele deslănțuirii pri-goanei sunt și de ordin politic. Confuzia copilărească și păgubitoare a socotit religia contrară dezvoltării materiale a vieții economice. Dacă însemnările ogoarelor merg prost, munca în fabrici insuficientă, pregătirea militară lentă, vina o poartă practicele religioase ale muncitorilor și soldaților. În ziarul „Pravda“ din 24 Noembrie 1940 se citește: „Lenin și Stalin au dovedit științificește că ori care religie este dușman intereselor muncitorilor... lupta de clasă formează un singur lucru cu lupta împotriva religiei“. De aceea dogmatismul fanatic comunist afirmă că religia este opiu pentru mulțime ce atrofiază dinamismul economic, cultural și social al popoarelor. Deci pentru procurarea fericirii „paradisului soviet“ se recere introducerea moralei comuniste cu caracter materialist și ateu.

Știința, educația și proselitismul individual sunt în deosebi mijloacele de propagandă. Cinismul, calomnia și neadevarul se găsesc în orice publicație. Iată câteva rătăcirii neînchipuite. „Viața a început în timp, căci dacă ar fi eternă, ar trebui admis un spirit creator“. (Antir. n. 2, 1940). „Crucea se adora înainte de creștinism. Creștinii obișnuiți cu ceremoniile păgâne au cinstit și ei crucea. Apoi au inventat pe încetul legenda despre moartea lui Hristos pe cruce“. (Bezbojnik, 22—IX—1940). Mormântul Domnului: „este un sanctuar construit cu nerușinare de cler pentru a făuri fabula despre Hristos“. (Bezbojnik, 1—VII—1940).

Mijloc de penetrare al ateismului este și proselitismul individual. „Ținta principală — scrie Antir. n. 9—1940 — e să descoperi pe cei ce nu cred și să-i cucerești la ateism“. În acest scop se distribuie premii fabuloase. În 1939 „s'au împărțit pentru munca prestată premii la 133 nuclee de ateii militanți și 199 propagandiști“. (Bezbojnik, 21—V—1940). Conferențarii ateii sunt organizați în grupuri și pregătiți la cursuri speciale. După publicația Bez-

bosnic numărul lor se mărește anual considerabil. În 1939 erau 13,019 conferențieri, iar în anul următor 13,019. Această ceată de șarlatani plătiți, pentru a întrebuița o expresie a autocriticii comuniste, a ținut 274.000 conferințe în 1940. Cuvântul viu este sprijinit de presă și publicații. Numai editura statului a publicat în șapte ani 315 cărți antireligioase în 9.660.000 exemplare și 49.000.000 foi volante. (Bezbojnik, 21—V—1940). Toate ziarele, începând cu marile cotidiene moscovite și cele de oficiină, aduc zilnic articole, știri și anunțuri anti-religioase. Firește, nimic nou în ele decât fraze învechite. Se pare că geniul rusesc a apus deodată cu strălucirea steii sovietice. La acestea trebuie adăugate afișele ilustrate, muzeele, teatrele, cinematografele etc. și vom avea o icoană sumară a intensei progagande ateiste.

Inregistrând acest cadru întunecos și abject, desprindem o concluzie de valoare apologetică pentru creștinism. Frământările din Rusia dovedesc cu prisosință că religia nu se poate nesocoti în viața normală publică a unui popor. Sau se ține seama de directivele luminoase evanghelice sau conflictul devine inevitabil. Prigonesc religia pentru a cuceri deplina libertate. Dar în aceiași vreme oprimă poporul în ceea ce are mai sacru: conștiința. Iată pentruce războiul împotriva comunismului pe dreptul se numește: cruciada sfântă!

Septimiu Todoran

În slujba neamului. Săptămânile trecute, fiind în trecere prin *Mediaș* — modestul orașel de pe Târnave — mi s'a oferit bunul prilej de a cerceta, între instituții de frunte, și *Spitalul de Stat* de aici, despre care auzisem multe lucruri frumoase.

Ajungând aici m'am oprit în sectorul Secției Medicale ce stă sub directa conducere a d. medic *Dr. Modest Sireteanu*, directorul Spitalului. Dela prima privire ochiul îți este atras de curățenia și ordinea perfectă ce stăpânește peste tot și care, de altfel, constituie nota dominantă a acestui așezământ. Unde

de-a trece în armata naționalistă. Atrouitate camarazilor săi, în majoritate comuniști și germani declarați ai creștinismului, îi chibău până la exasperare sufletul bun și estetic.

Între soldații guvernamentali se găseau oameni credincioși, dar aceștia nu puteau manifesta pe față simțămintele. Așadar secreții și comisarii — sistem G. P. U. — urmăneau în toate părțile și orice gest săvârșit contra convingerilor comuniste era peștit cu asprime.

În ajunul unui atac, un recrutar tânăr învins să se închine, cerând ajutorul Sfintei Vierge. Ca pedeapsă, fu împușcat pe loc, răzând tuturor. Cei buni nu aveau curajul să reacționeze, căci sufletul le era paralizat de groaza terorismului.

Viața lui *Alfons* se depăna într'un subplin de amărăciune.

Într-o zi, comandamentul îi încredințăa unu transport de deținuți. Acestora era format din patru surori și un bătrân din ordinel „Carmelitelor“ și un căpitan transportați din San Antonio la Nulles.

— Când pornim la drum, dom' sergent? — Întrebă pe *Alfons* un soldat veteran.

— Ordinul prevede să plecăm din San Antonio încă în noaptea asta.

— Sărmanii oameni! — oftă veteranul. — Ce miri ce soartă îi așteaptă.

— Moarte sigură, camarade.

— Și pentruce? Au făcut vre-un rău?

— Cei ce stau în slujba adevărului nu pot să săvârșească rele.

Dar vezi... comunismul nu admite credința în Dumnezeu, iar preoții — lucru firesc — luptă din toate puterile contra acelor cari vor să distrugă adevărul bazat pe creștinism. Ca urmare, trebuie să moară. Pe seama lor nu există milă și iertare. Trist, dar e așa!

— Curios... În Spania, care a fost în trecut leagănul catolicismului, să poată ajunge stăpân comunismul.

— Nu te mira. Chiar puțini să fie cei răi, puterea e în mâna lor. Poporul e laș, iar prin teroare poți stăpâni ușor gloatele. Dar să lăsăm vorba camarade. Soldaților nu le este îngăduit să critice porunca celor mari.

— Știu, dar vezi... pe mine tare mă doare. Dă-ți seama, *Alfons*, că părintele *Gerard* imi este unchiu. E frate cu tatăl meu și... n'aș putea să lucrez direct la chinurile ce-l așteaptă.

— Te înțeleg foarte bine. Mă doare și pe mine, dar ce putem noi face în favorul deținuților?

— S'ar găsi o modalitate.

Alfons îl privi nedumerit.

— Care ar fi asta?

— Părerea mea este să-i lăsăm liberi.

— Lucru greu, camarade. Asta ar însemna să ne expunem noi. Ne-ar trada chiar

soldații încredințați cu transportul deținuților, iar pedeapsa ce am primi-o ar fi mai mult decât grozavă. Moartea nu mă înspăimântă. Și dacă aș fi sigur că prin jertfa mea aș putea salva viața deținuților, n'aș pregeta nici-un moment să le redau libertatea. Salvarea lor însă e problematică. Chiar liberi să fie, ar fi prinși din nou; și pe urmă...

— Unchiul meu s'a născut prin părțile acestea și cunoaște toate potecile din munți. Trupele naționaliste nu pot să fie departe. Cât pentru soldați, nu trebuie să avem grijă. *Antoni* și *Rodrigo* sunt oameni credincioși. Ideea eliberării deținuților mi-au sugerat-o chiar ei. Iar tu, *Alfons*, bun cum ești, nu vei refuza să ne dai sprijinul în această acțiune nobilă. Singurul în care nu putem avea încredere este caporalul *Bruno*. Pe asta am să-l aranjez eu. La ora nouă va prelua el serviciu de paznic.

Alfons îl privi mirat.

— Te rog să renunți la gândul acesta. Crima n'aș putea să o sprijinesc.

— Dar cine vrea să-l ucidă!? — surise veteranul. — Mă crezi capabil de-o asemenea ticăloșie? Găsesc eu alt ac pentru cojocul lui *Bruno*. Chefliu cum e, am să-l satur cu vin.

Alfons rămase o vreme gânditor, apoi strânse din umeri. — Fie!

Veteranul îl luă de mână și, privindu-l cu ochii umezi de bucurie, șopti:

— Îți mulțumesc, *Alfons*! Pentru gestul tău nobil, Dumnezeu are să-ți răsplătească.

(A urma)

privești, pe coridoare, farmacie, saloane în cari întinși pe paturi zeci de ființe primesc alinarea și tămăduirea suferințelor trupești, totul îți spune că o mână pricepută și atentă conduce cu grijă de adevărat părinte.

În progresul și bunul mers al secției d. dir. Dr. Sireteanu este secondat de medicul secundar Dr. M. Schuster și mai ales de tinerii doctoranzi Iuliu Boeriu și Aureliu Simplăceanu cari, prin devotamentul ce-l prestează în tratarea bolnavilor, și-au câștigat întreaga încrederea lor. Cu multă răbdare, abilitate și competență ei ajută la instruirea colegilor lor de facultate ce-și fac stagiul la acest spital.

Pe lângă îngrijirea medicală, mângăierea sufletească a celor năcăjiți o aduc Surorile din Congregația „Maicii Domnului” cu sediul la Blaj. Acestea cu abnegație, spirit de jertfă și mult devotament, uitând de micile interese personale veghează la căpătâiul bolnavilor, îi îngrijesc îi mângăie cu o vorbă bună isvorâtă din inima iubitoare, într'un cuvânt, fac ca suferințele trupești ale lor să fie uitate și schimbate în resemnare și încredere în Bunul Dumnezeu. Celor cărora sfârșitul zilelor le este aproape se îngrijesc de preoți cari să vină să le împărtășească Sf. Taină și deslegarea din urmă. Privind în semenii lor suferinzi pe însuși Mântuitorul Isus, urmând preceptele Evangheliei, ele aduc un neprețuit serviciu social moral și mai ales religios în slujba neamului din care suntem fericiți a face parte.

Se cuvine subliniate și încrestate aceste impresii fugare pentru a fi cunoscute de toți pentru că în adevăr este vorba de o instituție ce ne face cinste. (vp).

† Iacob Domșa. Venise la Blaj în căutarea sănătății. Scris a fost însă altfel să fie. Și așa, în ziua de 21 Sept., pâr. Iacob Domșa, protopopul Iernutului, s'a stins din viață la vârsta de 62 de ani, fiind într'al 40-lea an de slujbă la altarul Domnului și într'al 17-lea de văduvie.

Cu adormitul în Domnul — originar din Pețelca — se coboară în groapă unul din bisericani noștri de seamă. Fostul cancelist mitropolitan și funcționar, vreme îndelungată, la Admin. Centrală Capitulară, se formase în atmosfera lui Mihali, Moldovănuș și Bunea. Ceeace s'a și văzut într'insul câtă vreme a petrecut în Blaj, și după ce a trecut de protopop la Zlatna și mai apoi la Iernut, unde a fost numit numai după ce Zlatna, în urma arondării protopopiateilor a încetat să mai fie, sub raport administrativ bisericesc, ceeace fusese.

Două însușiri frumoase au caracterizat pe cel trecut în veșnicie: Nu s'a îmbulzit la situații și a respectat, ca puțini alții, auctoritatea ecleziastică. Pe lângă altele — ca, de ex., zugrăvirea bisericii din Iernut — aceste două însușiri sunt și ele deajuns ca pomenirea lui să fie păstrată cu cinste. — Partea lui să fie cu dreptii! (dn).

Știri mărunte

I. P. S. Valeriu Traian între rănii. Blajul și-a primit și el, spre îngrijire, partea sa de rănii de războiu. Printre cei dintâi cari au ținut să-i cerceteze a fost I. P. S. Valeriu Traian, episcopul Orăzii, acum și administrator apostolic al arhidiecezei noastre. Ilustrul oaspe a fost întovărașit de pâr. Dr. Victor Macaveiu, vicarul general al mitropoliei, Eugen Ciungan, dir. Cancelariei mitropolitane și Alex. Todea, secretarul mitropolitan. Pe lângă cuvinte de

mângăiere și îmbărbătare. Înaltul ierarh a dăruit dnei medic Dr. Viorica Fulicea, pe seama răniiilor, zece mii de Lei. Lt. Colonel Dr. Predescu a mulțumit călduros, I. P. S. Sale, pentru pilduitorul său gest părintesc.

Pelerinajul național francez la Lourdes a adunat în vara aceasta la picioarele Neprihănitei Fecioare peste 6000 francezi, cu toate greutatele prin care trece Franța. Toți s'au rugat pentru patria lor și pentru pacea a toată lumea.

A VI-a săptămână de cultură religioasă pentru laureații italieni s'a ținut și în anul acesta, ca de obicei, în chinovia dela Camaldoli. Au luat parte la ea mulți laureați catolici italieni, care au putut asculta lecțiile și referatele celor mai iluștri oameni ai bisericii și ai științei asupra celor mai actuale probleme religioase. Astfel își pregătește biserica zile mai bune în viitor, pătrunzând cât mai adânc în rândurile oamenilor de știință și făcând și din ei apostoli ai binelui.

Locale. Dumineca viitoare, a II după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în Capela Seminarului Teologic, pâr. Teodor Megieșan, dir. Școlii Normale de Băieți.

Spitale catolice în America. La sfârșitul anului 1940 existau în St. Unite 689 spitale catolice, iar în Canada 184. Inafară de acestea mai existau 87 secțiuni catolice în spitalele naționale din St. Unite și în Canada 35. La toate acestea trebuiesc adăugate diferitele ambulatorii și posturi de prim ajutor, așa încât numărul total al instituțiilor catolice de asistență medicală în aceste două mari state se ridică la 1431. În toate acestea la sfârșitul anului 1940 se aflau 157.540 paturi și 19.504 leagăne. Numărul bolnavilor îngrijiți în același an a fost de peste trei milioane, dintre care o bună parte au fost îngrijiți în mod gratuit. Pentru pregătirea infirmierilor și infirmierelor catolice există în St. Unite 360 școli catolice cu 27.205 studenți din totalul de 85.000, câți sunt în St. Unite. Și în privința aceasta americanii sunt de pildă pentru celelalte neamuri creștine.

Descoperirea capitalei lui Atila în Ungaria. După 20 de ani de muncă neobosită un arheolog ungar spune că ar fi descoperit la 20 km. dela Budapesta capitala lui Atila, Sicambria. Tot el afirmă că ar fi descoperit și mormântul marelui conducător al maghiarilor, Árpád, pe mormântul căruia ar fi inscripții cu caracter cuneiform.

Aviz. Se aduce la cunoștința tuturor celor interesați, că deschiderea anului școlar la *Academia de Teologie* din Blaj, va avea loc în ziua de 15 Octombrie 1941, iar în zilele de 13 și 14 Octombrie — se vor face înscrierile, examene particulare și restanțe. — *Rectoratul.*

† Gavril Hordoan, subvizor școlar, a trecut la cele veșnice în Bistrița, la 29 August c., în anul 65 al vieții și 44 al fericitei sale căsătorii. — În veci pomenirea lui!

CARTI & REVISTE

ȘTEFAN MANCIULEA: *Titu Maiorescu, bursier al Blajului.* București. 1941.

Toată lumea noastră cu ceva carte știe că Titu, fiul lui Ioan Maiorescu, alias Trifu, din Bucurdea de lângă Blaj, e una din figurile cele mai reprezentative ce a dat neamul românesc. Puținora le este cunoscut însă faptul că Blajul își are și el partea sa la desăvârșirea studiilor acestui luminat bărbat de stat, întemeietor al criticii literare și creator al învățământului superior filosofic la noi românii, prin bursele ce i-a acordat pe când petrecea la învățătură în metropola Habsburgilor. Pâr. Ștefan Manciulea tocmai acest fapt îl lămură prin tipăritura aici menționată și care-i un extras din volumul „Omagiu Profesorului Ioan Lupăș.”

Dr. ILIE DĂIANU: *Moldovănuș.* Cluj. 1937. Pagini: 42. Prețul: 15 Lei.

Ca tot ce scrie pâr. Ilie Dăianu, încreștările acestea despre *Ioan Micu Moldovanu*, între cari și o duioasă predică despre acelaș, sunt turnate într'o limbă frumoasă, curgătoare, neaș românească. Pe lângă aceea sunt alese, cu deosebită pricepere și pietate față de fostul prepozit dela Blaj, momente dintre cele mai luminoase și mai caracteristice din viața lui. Unele necunoscute până acuma. Așa că e o plăcere citirea acestei broșuri.

Tipografia Seminarului Blaj

IOAN VULTUR: *Biserica și Muncitorul* Blaj. 1941. Pagini: 27. Prețul: ?

Problema muncitorimii e dintre acelea cari agită mereu lumea, mai ales de vre-o jumătate de veac înararată — întemeiat pe istorie, pe enciclice papale și pe Scriptură — că Biserica lui Hristos n'a putut și nici ca poate purcede altfel decât îndemnând la respectarea muncii și a muncitorului și la plata ce se cuvine pentru prestații ce pretind cheltuiala de energii fizice, pe lângă alte jertfe împreunate cu munca.

NICHIFOR BRAD: *Probleme învățătorescești.* Blaj. 1941. Pagini: 94. Prețul: 40 Lei.

Sunt multe și variate problemele învățătorescești pe cari le tratează d. N. Brad în lucrarea sa: numirile de învățători, definitivatul, îndepărtarea din învățământ, examenul de diferență, necesitatea culturii universitare a învățătorilor, atitudinea etică a inv. român, controlul învățământului primar, riscul profesional, ș. a. Prezentate fără pretenția de a fi spus ultimul cuvânt în cauza, aceste probleme, fără îndoială, au dat de gândit și celor ce le-au cetit în diferite publicații, de unde autorul le-a adunat acum în volum, precum vor da de gândit și după aceasta, atât învățătorilor, cât și altora.

AL. LASCAROV-MOLDOVANU: *Viețile Sfinților.* București. 1941. Vol. VI. Pagini: 320. Prețul: 60 Lei.

Se cetesc ușor și cu mult folos duhovnicesc aceste vieți ale sfinților, prelucrate după isvoare mai vechi, de binecunoscutul ostenitor cu condeiul peșterii zidirea sufletească a lumii noastre române creștine. A fi de dorit să fie răspândite în pături cât mai largi, să înlocuiască lectura frivolă ca fond și imposibilă ca formă, cum sunt atâtea din tipăriturile ce se oferă pe bani buni, publicului mare și nepriceput, întru a alege ceva ce merită să fie cetit.

Dacia. Apare de două ori pe lună. București. (Str. Dionisie 65). Abonamentul: 150 Lei, pe șase luni. — Numărul: 12 Lei.

Revista de înaltă ținută intelectuală înainte de toate. Și de o luminată intransigență românească. Pe lângă articole cu greutate și poezii scrise cu talent și alese cu îngrijire are, număr de număr, o bogată selecție cronică, unde se întâlnesc nume ce fac cinste scrisului românesc.

AVIZI

Inceperea cursurilor la școlile secundare din Blaj

La liceul teoretic de băieți, școala normală de băieți și liceul comercial de băieți cursurile încep în ziua de 1 Octombrie 1941.

Liceul teoretic de fete, liceul comercial de fete și școala normală de fete vor începe cursurile cu câteva zile mai târziu. Data exactă se va anunța ulterior.

Internatul „Vancean” de băieți și internatul școlii normale de băieți vor funcționa ca și în trecut.

Internatul liceului comercial de băieți va concentra în internatul școlii normale de băieți.

(109-1-1)

Se caută

BLANARI

la firma Samuel Karres, fabrică de piele și din Mediaș, secția blănărie.

Se plătesc speșele de călătorie clasa I.

Nu este Român

cine nu semnează la
Imprumutul Reîntregirii